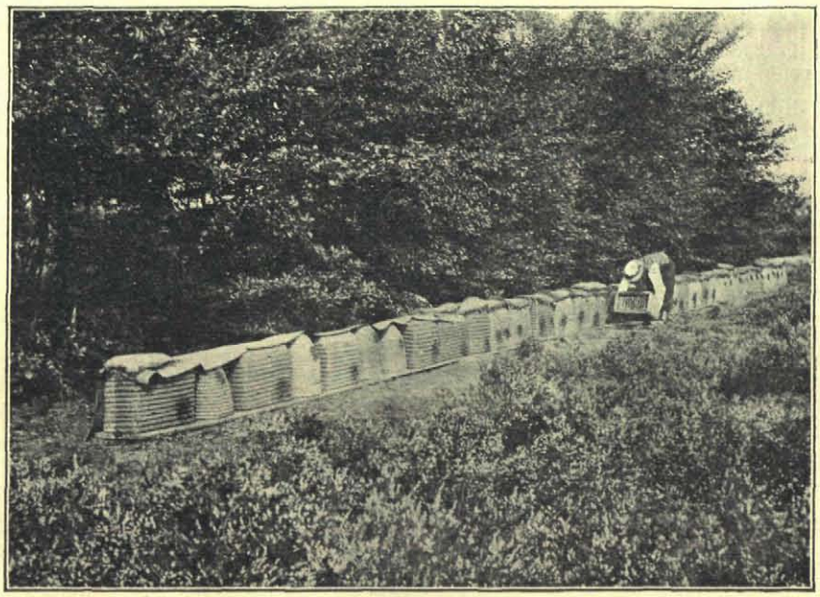
De Levende Natuur 10 (1):4-7 (1905)

Korven op de heide.

en brengt anders de bijen zonder koningin bij die met een goede. Hij ziet verder hoeveel honig hij nog van ze kan wegnemen, want ze moeten ruim voldoende tot eigen gebruik overhouden tot April (zijnde plm. 10 KG. honing). Hij maakt het vlieggat half dicht, vult het leege gedeelte uit de korf op met stroo, legt onder het deksel van de kast een dikke vilten doek en zorgt in één woord dat de bijen het goed warm hebben. Ze blijven buiten staan op een beschutte plaats. De ijmker heeft nu niets meer te doen dan te zorgen dat 't stil en rustig is om de bijenstal.

Ik hoop dat dit schrijven er ook toe zal bijdragen, dat diegenen, die belang stellen in de bijenteelt eens komen kijken en dat zij lid worden van de „Vereeniging tot bevordering van de Bijenteelt in Nederland".

H. DE ROOIJ.

IMKEREN.

(Vervolg.)

Laat ons nu onderstellen, dat ge in het nooit genoeg te waardeeren bezit van een bijenkast zijt gekomen. Eigenlijk is 't wijzer met twee stuks aan te vangen. Stel toch, dat ge als beginner een slecht jaar treft. Dan loopt ge groot gevaar, dat uw eenige volk, dat zich niet voldoende heeft kunnen ontwikkelen en dat zonder genoegzamen voorraad is, den winter niet doorkomt. Twee zwakke volken kunt ge echter in zoo'n ongunstig geval vereenigen en dan is uw schade lang zoo groot niet.

Ge bezit dus een kast. Nu allereerst over de plaats, waar deze staan moet. Och, dat doet weinig ter zake. De beste plaats is een plekje in een tuin, waar 't vlieggat naar het Z. O. kan gericht worden; waar de morgenzon de vliegplank beschijnt, maar waar 's middags uw kast wat beschutting heeft tegen de al te heete stralen. Moeten uwe bijen echter naar een anderen kant dan zuidoost uitkijken, nog niet erg! Een balkon, een veranda, een plat dak, een breede goot zijn ook te gebruiken plaatsen. Ik weet van een dominé, die dezen zomer twee honderd pond van den fijnsten honing per kast oogstte op 't dak van een Amsterdamsch huis, van waar men kon gadeslaan het druk gewoel in de stadsstraten.

Maar aan twee voorwaarden moet ge bij de plaatsing voldoen.

1o. Ge moet *achter* uw kast kunnen staan, om die te behandelen. Dan stoort ge de bijen niet in het uitvliegen.

2o. Het bijenpaleis moet zoo staan, dat de raten (raampjes) precies verticaal hangen. De bijen verlengen hun raten namelijk in zuiver loodrechte richting en ingeval uw raampjes nu schuin hingen, zouden ze er wel eens een paar aan elkaar vast kunnen bouwen.

Heeft uw kast nu een luchtmantel tusschen dubbele houten wanden, dan kan ze ongedekt buiten staan, indien ge tevens zorgt voor een schuin afloopend dak op het deksel. Een kast met stroomantel kan in een kist buiten gezet worden, die van voren open is.

Zet uw bijenwoning nu begin Mei op haar plaats, maar sluit de vliegschuiven. Ongenoode gasten zouden er anders wel eens hun tenten in kunnen opslaan, uwe kunstraten bederven of de woning bevuilen. En van vuil hebben bijen een hevigen afkeer. Trouwens reinheid is voor de heele kolonie een levensbehoefte.

Ge moet hen zomers eens ijverig in de weer zien, hoe ze alles buiten werpen, wat de frischheid der woning zou kunnen bederven! Nu vliegt er een 't vlieggat uit met een pas gestorven zusje tusschen de pooten. Op verren afstand

Nakijken van een kast op de hei.

De Levende Natuur 10 (1):4-7 (1905)

laat ze 't lijkje vallen en gaat dan ter honingoogst, of er niets gebeurd is.

Dan weer werpt een tweede wat fijne wasafval naar buiten, die toch nergens meer dienstig voor is.

En nu moet ge eens een enkele keer uw kleine vriendjes plagen. Ge schuift door 't vlieggat heen een dood dier, te groot voor hen om 't te verplaatsen, een slak bij voorbeeld. Eerst trekken en peuteren de zindelijke beestjes van heb ik jou daar aan dien glibberigen hinderlijken klomp, maar er blijkt geen verwikken of verwegen aan te zijn.

En wat gebeurt nu? Heel netjes gaan ze de slak totaal inmetselen in een dikken wasstolp; als 't tenminste een naakte slak was. Bij huisjesslakken sluiten de zuinigerds alleen de opening van 't huisje met was af. De gassen, die bij 't bederven van zoo'n groot dier gevormd worden, kunnen nu de woning niet verpesten: de waslaag laat ze niet door.

Met een doode muis of doodshoofduil handelen ze op dezelfde verstandige manier. Maar ge hebt het vlieggat zoo laag uitgebijteld, dat er geen muis door kan.

Neem nu twee lapjes, die over uwe ramen in de kast passen; no. 1 van zeildoek, no. 2 van wol en leg die op de ramen. Ze moeten dienen deels voor 't warm houden der broedruimte, deels voor uw eigen gemak bij 't onderzoeken der ramen. Ge slaat dan namelijk de kleedjes zoover om, dat alleen die raten bloot komen, welke ge uitnemen wilt.

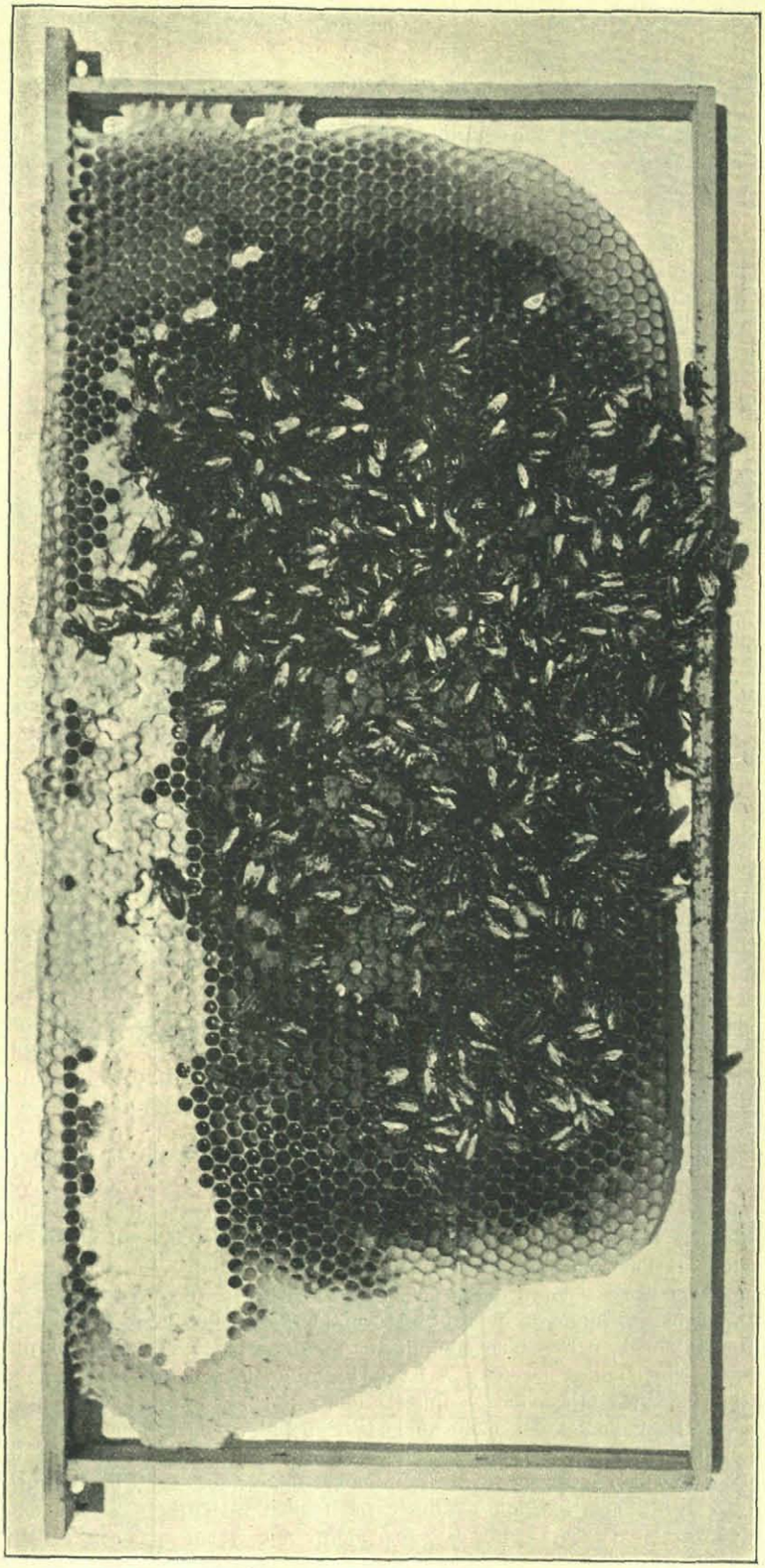
In uwe lappen snijdt ge een „luikje", juist onder de voederopening.

Nu sluit ge de kast met 't deksel en gaat eens practiseeren, hoe ge aan een zwerm zult komen. Wellicht kent ge wel een imker, zoo niet, dan wilt ge misschien wel van mijn bemiddeling gebruik maken. Heeft die vriendbijenboer nu kasten met raampjes, van afmeting gelijk aan de uwe, dan kan hij u omstreeks midden Mei gemakkelijk een kunstzwerm maken. Dat is een heel handige manier, die ge een jaar later zelf ook moet kennen. Heeft hij echter oude strookorven, dan moet ge wachten, tot er bij hem een zwerm belieft af te komen. Dat gebeurt meest tusschen half Mei en begin Juni, al naardat er meer of minder mooie dagen voorafgingen.

Ge moet afspreken, dat hij u zal bezorgen een eerste of voorzwerm van een korf, die 't vorige jaar ook gezwermd heeft. Dan is de koningin, die ge daarbij ontvangt, in haar tweede of vruchtbaarste jaar.

Natuurlijk kunt ge ook — en dat is heel goed, maar ook heel duur — een zwerm bij een handelaar-imker bestellen. Dan ontvangt ge uw bijtjes per postpakket in een kistje met een paar wanden van gaas.

Laten we maar aannemen, dat uw vriend imker u op den zwoelen avond van een mooien Meidag komt opzoeken met een schepkorf of kieps, overdekt met een luchtig doekje. „Meneer en alsdat hier de zwarm

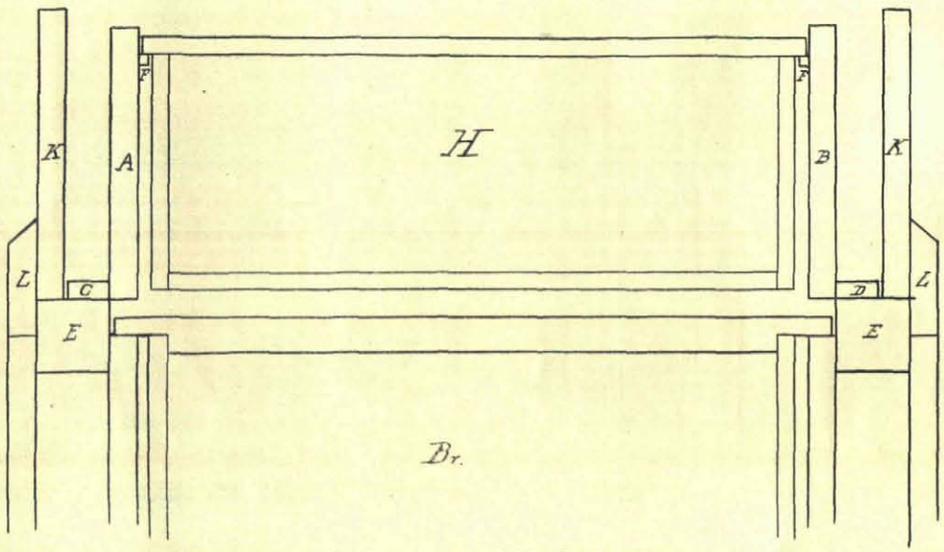
Levende Bijen op de raat gefotografeerd. Bovenaan links de koningin.

De Levende Natuur 10 (1):4-7 (1905)

was; 't is een kokkert; teugen twoalf is ie of'ekommen!"

Leg nu een breede plank, goed aansluitend, vóór de vliegplank. Daarop een witte doek. Terwijl de korf met de zwerm hier nu boven gehouden wordt met de opening omlaag, klopt ge, door een paar ferme tikken buitenop, de bijen er uit op 't laken. Met een bloemenspuitje stuift ge nu wat water op de bruine, glinsterende massa. Bang behoeft ge niet te zijn. Geen bij vliegt op. Met een lepel of zoo iets helpt ge de voorste het vlieggat in en dan volgt de rest van zelf. Houd daarbij 't oog op de koningin. Die herkent ge aan 't langere achterlijf. Is zij binnen, dan stormt de rest als een levende stroom 't vlieggat in en alles is in orde. Dat is alleraardigst om te zien en 't gaat bij kalm optreden zonder de minste moeite.

Reeds hebben tal van bijen uwe kunstraten beklommen en een tevreden gebrom verkondigt den overigen volke, dat de nieuwe woning naar genoegen in orde, ja boven verwachting geriefelijk, reeds ten deele gemeubileerd is.

Deelen van een Bijenkast.

Het vlieggat vernauwt ge tot 1 dM.

Een eigenaardig, regelmatig, blij-ernstig gegons klinkt u uit de woning tegen. Ge kunt u nog niet losrukken van uw schat, misschien nog een eenigszins angstig bezit; ge luistert nog een poos naar hun eerste zangen in der bijen nieuw, voor hen nog vreemd tehuis; maar spoedig valt het nachtelijk duister. Dan rukt ge u eindelijk los van die vreemde, gedempte toon uwer nieuwe huisgenooten, waarin ge thans nog niet, later wel, klacht of dank, vrees of tevredenheid onderscheiden kunt en dan gaat ge ter ruste. Maar ik wed, dat ge nog wel een uurtje wakker ligt, philosopheerend als Maeterlinck; want is de imker-hartstocht eenmaal opgewekt, dan laat ze u in 't eerst zelfs op de sponde geen rust.

Uw korvenimker heeft ondertusschen staan lachen om uwe manier van inkorven. Hij zou ze er maar van boven in geklopt hebben. En zijt ge nu niet al te moedig, dan kunt ge hem dat wel laten doen, nadat ge eerst een paar raampjes hebt uitgenomen, om ruimte te maken. Maar het zelf laten inloopen, dat is toch eigenlijk *de* manier.

Den volgenden morgen staat ge natuurlijk voor dag en dauw bij uw kast. De eerste zonnestralen vallen op de vliegplank. Daar komt een bruin kopje te voorschijn, een paar geknikte sprieten worden met de voorpooten schoongestreken.... daar vliegt uw eerste nieuwe huisgenoote blij gonzend de heerlijke morgenlucht in. Eenige malen danst ze op en neer voor de kast, goed den stand, vorm en omgeving der woning verkennend en dan gaat het er als een pijl uit den boog van door. Spoedig volgen anderen, toch blijft het vandaag nog maar een onderzoek van den omtrek. Eerst een of twee dagen later is 't halen en brengen van stuifmeel in vollen gang.

Hoe ver uw bijen wel moeten verwijderd staan van uw tuindeuren, uw huiskamerraam? Of die nu soms in 't vervolg hermetisch gesloten moeten blijven? Wel neen! Desnoods kan uw kast er vlak naast staan. Zie maar, de diertjes vliegen steil omhoog en verdwijnen over de toppen der boomen van uw tuin. Zorg slechts, dat ge hun vlak voor de kast niet in den weg, of liever in de lucht loopt. Overigens *geen nood*! Mijn eerstgeborene lag in den vervlogen zomer rustig te slapen buiten, vlak naast de druk in- en uitvliegende honinghaalsters, die zich baadden in zoeten geur van lindebloesem en warmen gloed van zonnegoud.

Is 't dien eersten dag nu zoel weer, dan moet ge den toestand van uw volk onderzoeken. Daartoe zet ge uw imkerkap op, dien ge tegelijk met uw kunstraat besteld hebt. In 't eerst kunt ge ook handschoenen aantrekken. Ik gebruik daarvoor een paar oude glacé's, waaraan m'n lieve ega een paar korte mouwtjes heeft genaaid, die met een bandje beneden den elleboog om den arm bevestigd worden! Ten overvloede zet ge uw „Dathe's imkerpijp" gereed, gevuld met de slechtste tabak, die te krijgen is. Aan de vieze rookgewoonte behoeft ge echter niet mee te doen. Ge blaast slechts na 't aansteken in het mondstuk en een blauwwitte wolk verschijnt uit den rookbuis. Met rook kunt ge de meest woeste bij kalmeeren. Gebruik echter zoo weinig mogelijk rook; doe liever al uw bewegingen kalm, langzaam en gelijkmatig. Dat geeft rustige, gemakkelijk te behandelen volken.

Ligt nu het deksel van de kast af; langzaam haalt ge de kleedjes op en nu bemerkt ge, dat de bijen zich over een aantal raampjes aan één zijde der woning verspreid hebben. 't Eerste raampje, waarop geen of zeer weinig bijen voorkomen, vervangt ge door 't scheidingsplankje, zoodat uw volk zit ingesloten tusschen dit en een kastwand. Daarna dekt ge alles weer toe en laat uw bijen rustig hun gang gaan. In de eerste acht dagen behoeft ge niet naar hen om te zien.

Slechts in één geval wel: als er dadelijk na hun intrede slechte dagen volgen, waarop ze niet kunnen uitvliegen. Dan moeten uw immen gevoerd worden. Vóór een bij gaat zwermen, zuigt hij z'n maag vol honing en daaraan heeft hij drie of vier dagen genoeg. Treft uw zwerm in de nieuwe woning dus terstond een week slecht weer, dan zouden de bijtjes verhongeren.

Roer dan een halven liter water, een pond beste suiker, een scheutje azijn en een lepeltje zout dooreen; kook dit nectar-surrogaat een poosje, en laat 't dan afkoelen.

Met dit mengsel vult ge een wijdmondsflesch. Over den hals spant ge een linnen doekje. Zet de flesch nu omgekeerd op 't gaas der voederopening; dan loopt het zoete vocht druppel voor druppel naar binnen door 't „luikje" in

De Levende Natuur 10 (1):4-7 (1905)

uw dekkleedjes en de bijtjes komen het oplikken. Rondom de flesch sluit ge de voederopening met een paar doeken dicht en over alles heen zet ge een kistje, opdat geen ongenoode gasten van buitenaf komen meesnoepen.

Ten slotte — een goed imker ziet steeds vooruit! — moet ge nog even aan 't timmeren. En wel om een honingkastje te maken, een „opzet" voor het winnen van zuiveren raat- en slingerhoning. Uw dubbelwandige kast met normaalraampjes is namelijk alleen als „broedruim" bedoeld.

Maak een kistje A B zonder bodem of deksel, dat, wat vorm, lengte en breedte betreft, geheel gelijk is aan de binnenbekleeding der broedkamer, uw eerste kast dus; echter moet dit niet, zooals genoemde binnen bekleeding 20 cM. hoog zijn, maar lager, 15 cM. bij voorbeeld. Onderaan de zijkanten, rondom den buitenomtrek, spijkert ge nu een vierkant, C D, van dezelfde latjes, die ge voor raampjes gebruikt. Daarmee rust uw opzetkastje dan op het bovenste hoofdraam E der broedkamer. Binnen in het kistje spijkert ge nu tegen twee tegenovergestelde zijkanten, 1½ cM. zoowat van den bovenkant, een dun latje F. Hierop kunnen dan de nokjes rusten uwer tien honingraampjes, H. Deze verschillen van uwe broedraampjes Br. beneden in twee dingen: primo hebben ze kortere nokjes aan de toplat, anders zouden ze niet in 't opzetje passen; secundo maakt ge ze slechts 14 cM. hoog. Zet ge nu het honingkistje met de raampjes op de broedkamer, dan kunnen de bijen tusschen honing- en broedraampjes doorloopen en toch gemakkelijk in de eerste opklimmen.

Zoo'n enkelwandige honingkamer is echter rijkelijk koud voor de diertjes. Daarom zetten we er een opzetrand K omheen.

Die is alweer gelijkvormig met het opzetje, doch buitenwerks 48 cM. lang en breed. Neem dien opzetrand 16 cM. hoog. Zet ge hem nu om 't honingkastje, dan steunt hij ook op het bovenste hoofdraam E der broedkamer. De zijwanden van den opzetrand voorziet ge van onderen aan den buitenkant met een latje L, dat er 2 cM. onder uitsteekt. Zoo ontstaat aan den opzetrand een lijst, die om het bovenste hoofdraam der broedkamer grijpt, als de rand zelf op dit raam steunt.

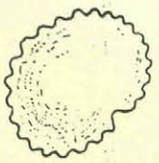
Van uw tien honingraampjes voorziet ge er nu vijf met een geheel vel kunstraat en vijf met alleen een strookje „voorbouw" aan de toplat.

Dit honingkastje met rand komt in Juni, naar we hopen tenminste, te pas. Begin maar vast. En wordt er een uitmuntende zomer voorspeld, maak er dan twee.

Hilversum, Febr. '05. C. H. J. Raad.

VOGELMUUR.

In den tijd, toen ik mijn tuin nog „schoon" wilde houden, had ik drie erge vijanden en dat waren de Kleine Brandnetel, het Eenjarig Beemdgras en de Vogelmuur. Tegenwoordig houd ik van deze planten evenveel als van al het andere, wat er groeit en bloeit, maar destijds had ik een vinnigen hekel aan het drietal, dat mij het bezit van een heerlijken ooft- en bloementuin vergalde en dat het onderhouden ervan, waarvan ik mij zooveel genoegen had beloofd, maakte tot een eentonige slavernij. Want als ik in den eenen hoek met de Brandnetels had afgerekend, dan moest ik weer het Beemdgras uit de paden schoffelen en voor ik daar nog goed en wel klaar mee was, verstikte de Vogelmuur de aardbeiplantjes of maakte hij een dicht karpet onder de bessenstruiken, bloemstengels opzendend tot twee voet hoog, tegen alle regelen van de botanie in.

Zaadkorrel.

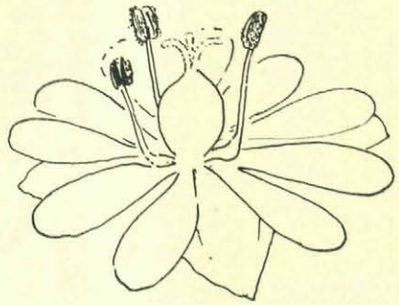
Pas open.

Anderhalve meeldraad.

Ik weet nog niet, wie de ergste is van de drie, misschien is het Kleine Brandneteltje nog de minst geduchte, dit is tenminste door tijdig schoffelen nog wel te bedwingen. De Vogelmuur evenwel laat zich door een liefhebber niet zoo makkelijk wegschoffelen. Dit plantje heeft een nog al sterk ontwikkeld wortelstelsel, dat met zijn ontelbare bijwortels en zijwortels en wortelharen stevig met den bodem verbonden is. De stengels van de plant zelf hebben de eigenschap, dat ze dicht bij den wortel niet makkelijk afbreken; verderop evenwel zijn zij tamelijk broos. En als je nu den schoffel door een partij Vogelmuur drijft, dan blijven de wortels met kleine stukjes stengel er aan in den grond zitten, terwijl de rest van de plant behoorlijk wordt afgestoken, zoodat de schoffelaar meent dat hij den boel nu eens flink heeft uitgeroeid.

Hij harkt de heele partij bij elkaar en daar hij nu al een paar uur bezig is en je toch niet altijd op je klompen in den tuin moet rondscharrelen, maar ook eens wat wandelen en muziek maken en met goede kennissen babbelen, laat hij 't ontuig op een hoopje liggen, in de meening, dat het verwelken

zal en dat hij 't dan morgenochtend vroeg wel even zal opruimen. 't Is te hopen, dat dit gebeurt, want vergeet je 't hoopje, dan gaat dat, als 't even wat sterk dauwt of een beetje regent, doorgroeien op de plek waar 't ligt, want onder zulke condities kan Vogelmuur het wel vierentwintig uur zonder wortels stellen. En binnen de vierentwintig uur